

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра культурології, естетики та історії

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА**

**підготовки здобувачів ступеня вищої
освіти бакалавр**

**спеціальностей: 016 спеціальна освіта; 012 дошкільна освіта;
231 соціальна робота; 232 соціальне забезпечення; 053 психологія; 013
початкова освіта; 071 облік і оподаткування; 073 менеджмент;
014 середня освіта (трудове навчання, технології та креслення);
015 професійна освіта (технологія виробів легкої промисловості);
014 середня освіта (математика); 014 середня освіта (фізика,
математика); 014 середня освіта (фізична культура); 227 фізична
реабілітація; 014 середня освіта (українська мова і література);
014 середня освіта (українська мова і література. Мова і література
(німецька); 014 середня освіта (українська мова і література. Мова і
література (англійська); 014 середня освіта (мова і література
(російська). Українська мова і література); 014 середня освіта (мова і
література (англійська, німецька); 014 середня освіта (мова і література
(англійська). Мова і література (російська).**

Слов'янськ – 2016 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ КУЛЬТУРОЛОГІЇ, ЕСТЕТИКИ
ТА ІСТОРІЇ

УКЛАДАЧІ ПРОГРАМИ:

Воронова Н.С. кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології,
естетики та історії ДДПУ

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Цибулько Л.Г. - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи ДДПУ;

Вікторенко І.Л. - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і
практики початкової освіти ДДПУ

Рекомендовано до впровадження
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«16» лютого 2016р.

протокол № 2

Перший проректор _____

Чайченко С.О.

ВСТУП

Навчальна програма дисципліни «Професійна та корпоративна етика та естетика» складена відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за спеціальностями: 016 спеціальна освіта; 012 дошкільна освіта; 231 соціальна робота; 232 соціальне забезпечення; 053 психологія; 013 початкова освіта; 071 облік і оподаткування; 073 менеджмент; 014 середня освіта (трудове навчання, технології та креслення); 015 професійна освіта (технологія виробів легкої промисловості); 014 середня освіта (математика); 014 середня освіта (фізика, математика); 014 середня освіта (фізична культура); 227 фізична реабілітація; 014 середня освіта (українська мова і література); 014 середня освіта (українська мова і література. Мова і література (німецька); 014 середня освіта (українська мова і література. Мова і література (англійська); 014 середня освіта (мова і література (російська). Українська мова і література); 014 середня освіта (мова і література (англійська, німецька); 014 середня освіта (мова і література (англійська). Мова і література (російська).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є буття професійної моралі, її специфіка, умови формування, закономірності розвитку в конкретних історичних умовах; естетичні засади педагогічної діяльності

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Професійна та корпоративна етика та естетика» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр педагогічного ВНЗ змістовно зіставляється з циклом дисциплін соціогуманітарного циклу: «Культурологія. Етика. Естетика», «Історія української культури» «Філософія», «Релігієзнавство», «Історія України», «Психологія», «Соціологія», «Політологія».

Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:

1. Становлення професійної та корпоративної етики та естетики.

2. Морально-естетичні засади професійної та корпоративної етики та естетики.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійна та корпоративна етика та естетика» є з'ясування рівня оволодіння здобувачами ступеня вищої освіти бакалавр етичними та естетичними нормами, засадами, правилами, які повинні стати особистісними принципами, та ступінь їх використання у професійній діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Професійна та корпоративна етика та естетика» є сприяння розвитку у здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр етичного педагогічного мислення; оволодіння базовими теоретичними знаннями та навичками практичної поведінки на морально-естетичних засадах в соціальному середовищі; формування позитивної моральної свідомості, корпоративної активності, естетичного ставлення до світу, активної громадянської позиції; усвідомлення незаперечної цінності прекрасного, мистецтва, добра, прав та свобод людини і громадянина.

1.3. За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

загальні:

- володіння прийомами морально-естетичного самовираження й саморозвитку, засобами протистояння професійним деформаціям особистості;
- володіння прийомами саморегуляції і розвитку індивідуальності на основі норм, принципів моралі, мистецтва;
- готовність до професійного зростання, здатність до індивідуального самозбереження, непідвладність професійному старінню, уміння організувати раціонально свою працю на засадах добра і краси;
- прагнення до морально-естетичного самовдосконалення;
- визначати можливості морально-естетичних запозичень відповідно до національних інтересів України;

- мати стриманість негативних реакцій, виражену емпатію (співчуття до учнів, батьків, колег, інших людей), вихованість морально-вольових якостей (цілеспрямованість, тактовність, толерантність, відповідальність, наполегливість тощо);
- виявляти оптимальний стан моральних ставлень (до навчання, товаришів, до самого себе тощо);

спеціальні:

- сформованість етичних та естетичних знань (знання моральних норм, естетичних засад, основ професійної етики);
- усвідомлення ролі «прекрасного» у становленні моральної культури особистості; сформованість етичних умінь, які забезпечують морально-естетичну поведінку і готовність до гармонійного виховання учнів;
- наявність морального педагогічного мислення, активного естетичного ставлення до педагогічного колективу;
- володіння основними категорії професійної та корпоративної етики, естетики, що мають важливе значення у професійній діяльності;
- визначати особливості морального регулювання суспільних відносин, що виникають під час здійснення різних видів педагогічної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Становлення професійної та корпоративної етики та естетики

Професійна етика: виникнення та призначення в суспільстві. Історія та умови виникнення етики. Поняття загальної етики. Професійна етика в суспільстві та її взаємозв'язок з іншими науками. Класифікація професійної етики. Особливості етики різних професій. Морально-професійні норми як невід'ємна частина загальнолюдської моралі та конкретно-історичної моральної

системи. Морально-професійні норми, професійно-етичні кодекси. Професійна етика як прикладна соціально-філософська дисципліна, яка вивчає походження, сутність, специфіку, суспільні функції морально-професійних норм і стосунків, закономірності їх розвитку на різних історичних етапах. Об'єкт вивчення професійної етики. Норми, принципи, заповіді пануючої у суспільстві моралі.

Виникнення і розвиток ідей естетики педагога. Елементи ідей естетики педагога у вченнях стародавніх філософів, педагогів, що осмислювали проблеми прекрасного, гармонійного розвитку людини. Зародження ідей естетики педагога. Поява професійної педагогічної діяльності. Потреба в досвіді минулих поколінь. Теоретичні питання естетики педагога. Історія естетики педагога. Узагальнена історія естетичного виховання. Умовчання про трагічні події тридцятих років радянської історії. Естетичний педагог в центрі виховання учнів, народу. Аналіз загальнозначущих зв'язків педагога й учнів, педагога і суспільства. Розглянуто ідеї естетики педагога в античності. Боротьба божественного та світського у світогляді людини середньовіччя. Гуманістичні ідеї епохи Відродження і наша сучасність. Формування наукової теорії естетичного розвитку.

Сутність естетики педагога. Поняття естетики педагога. Функції педагогічної естетики. Естетична свідомість та естетична діяльність педагога й учнів. Краса й творчість. Завдання естетики педагога. Педагогічна діяльність як два плани: план науково-художній і суб'єктивно-естетичний план. Науково-художній план охоплює групу проблем, пов'язаних безпосередньо з професійними знаннями педагога: володіння предметом і методикою його викладання. Суб'єктивно-естетичний план – це особистісні якості педагога: його зовнішня і внутрішня культура, повага до людської особистості, вміння охороняти її здоров'я і своє власне, гуманістична спрямованість наукових знань. Діалектична єдність планів педагогічної діяльності. Естетичне виховання в процесі вивчення художньої творчості.

Змістовий модуль 2

Морально-естетичні засади професійної та корпоративної етики та естетики

Мораль є соціальний феномен. Мораль і проблема її соціальної детермінації. Поняття моралі. Моральні антиномії О.Дробницького. Моральна регуляція. Проблема походження і природи моралі. Природа моралі в релігійній етиці. Проблема походження моралі в натуралістичній етиці. Мораль в контексті соціально-історичної етики. Форми нормативної регуляції. Мораль і звичаї. Мораль і право.

Естетика як наука. Філософсько-естетичні передумови та стан розробки проблеми «естетичного» та науки естетики. Актуальність естетичної науки. Предмет естетики. Її історична еволюція. Витоки естетичної практики та естетичних знань. Утвердження естетики як самостійної науки. Фактори, що вплинули на формування естетичної науки: філософія (Античність: Піфагор, Сократ, Платон, Аристотель), мистецтво (художня практика Відродження: Леонардо да Вінчі, Альберті), соціальне замовлення (Середньовіччя: Августин, Фома Аквінський; Просвітництво: «свобода, рівність, братерство»); внутрішня логіка розвитку науки (Німмецька класична філософія: Кант, Гегель, Шіллер, Шеллінг).

Становлення естетики. Давньогрецька естетика: піфагорійці: пропорція і міра, гармонія космосу, етос музики, очищення засобами музики; принцип “золотої перетину”; Сократ-естетик: відтворюючі мистецтва, ідеалізація в мистецтві, духовна краса; Платон: поняття прекрасного, прекрасне – мудрість – благо, ідея прекрасного; Аристотель; поняття мистецтва, класифікація мистецтва, поняття наслідування в мистецтві, очищення засобами мистецтва, мета мистецтва. Країни Сходу: Індія: трактат «Нат'я-Шастро», дхвана; Китай: вчення Конфуція, Сюнь-цзи. Арабомусульманська естетика: вплив ісламу на становлення мистецтв. Естетика Візантії: походження Візантії; особливості візантійської естетики; основні поняття візантійської естетики.

Естетика в системі наукового знання. Чому естетика від'єдналася в окрему науку? Еволюція поглядів на сутність “естетичного”. Баумгартен, Кант, Гегель, марксистська філософія. Міжпредметні зв'язки. Структура між предметного знання передбачає моніторинг синтетичного розвитку філософії, етики, естетики, професійної та корпоративної етики, корпоративної культури,

педагогіки, психології, менеджменту, мистецтвознавства. Відносно молоді науки, з якими взаємодіє естетика: психологія художньої творчості, соціологія мистецтва, культурологія, аналітична естетика (Л.Вітгенштейн, У.Галлі), контекстуалістська (Д.Дьюї, С.Пеппер), структурно-семіотична (П.Богатирьов, Р.Якобсон), семантична (Е.Кассіерер, Б.Кроче), герменевтична (М.Хайдеггер, Г.Гадамер).

3. Рекомендована література

Основна

1. Федь А.М. Естетичний світ педагога / А.М. Федь. - Монографія. – Слов'янськ: ПП „Канцлер”, 2005. – 300 с.
2. Бралатан В.П. Професійна етика / В.П. Бралатан, Л.В. Гуцаленко, Н.Г. Здирко. - Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2011.- 252с.
3. Естетика : Підручник / Л.Т. Левчук, Д.Ю. Кучерюк, В.І. Панченко; За заг. ред. Л.Т. Левчук. – К. : Вища шк., 2006, 1997.
4. Малахов В.А. Етика / В.А. Малахов. - Курс лекцій : Навч. посібник. – 3–те вид. – К. : Либідь, 2001. – 384 с.
5. Бороздіна, В. Психологія ділового спілкування / В. Бороздіна. - М.: Инфра, 2000.
6. Катлип Паблік рилейшнз. Теория и практика / Катлип, М. Скотт, Сентер, Х. Алєн, Брум, М. Глен. - 8-е изд.: Пер. с англ. : Уч. Пос. – М.: 2003.
7. Моисеев В.А. Паблік рилейшнз – средство социальной коммуникации. (Теория и практика) / В.А. Моисеев. – К.: 2002.
8. Приступенко Т.О. Теорія журналістики, етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації / Т.О. Приступенко. – К., 2004.
9. Этика. Энциклопедический словарь. – М.: Гардарики, 2001.
10. Маркони Джо PR: полное руководство / Джо Маркони; Пер. с англ. – М.: Вершина, 2006.
11. Панкратов Ф.Г. Основы рекламы / Ф.Г. Панкратов, Ю.К. Баженов, В.Г. Шахурин. - Учебник. – 8-е изд, перераб и доп. – М.: 2006.

12. John Kultgen, Ethics and Professionalism (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1988).
13. Baruch Brody, Ethics and Its Applications (New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1983).
14. Robert Sokolowski, The Fiduciary Relationship and the Nature of Professions, Ethics, Thrust and the Professions Philosophical and Cultural Aspects, Edmund D. Pellegrino, Robert M. Veatch, and John P. Langan (Washington, DC Georgetown University Press, 1991).
15. Співак, В.А. Сучасні бізнес - комунікації / В.А. Співак. СПб.: Техно-прес, 2002.
16. Петренко, А.В. Безпека в комунікації ділової людини / А.В. Петренко. - М.: Біном, 1998.
17. Батищев Г.С. Особенности культуры глубинного общения / Г.С. Батищев // Вопросы философии. 1995. № 3. – С.102-129.
18. Василевська Т.Е. Етичні аспекти взаємовідносин між колегами у професійних колективах державних службовців: Зб. наук. праць / За заг. ред. В.І.Князева. – Вип. 2. – К., 2004.
19. Етичні основи правочинності. Гуманність, законність, громадянська злагода. Центр суддівських студій. 2001-2003.
20. Карнеги Д. Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей / Дейл Карнеги. - Минск, 1990.
21. Недопитанський М.І. Випробування інформацією / М.І. Недопитанський. - Тексти лекцій. – К., 2003.

Інтернет ресурси

1. Савченко Б.Н., Кравченко М.В. Шляхи підвищення ефективності діяльності державних службовців (соціологічний аналіз): [Електронний ресурс]. (<http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DUTR/2005-1/txts/SAVCHENKO.htm>).
2. Вдовин Ю. Проблема ангажированности журналиста / Ю. Вдовин // Проблемы журналистской этики в теории и практике СМИ

посткоммунистической России: [Электронный ресурс].
(<http://www2.internews.ru/books/ethics/index/html>).

3. Етика поведінки державного службовця: [Електронний ресурс].
<http://dnipr.kievcity.gov.ua/files/2015/8/5/etika.pdf>

4. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем: [Електронний ресурс].
http://eworks.com.ua/work/1755_Aktyalni_problemi_etiki_ta_ih_znachennya_dlya_rozvyazannya_zagalnoludskih_problem.html

4. Форма підсумкового контролю результатів навчання

Залік

5. Засоби діагностики результатів навчання

Опитування в усній формі, опитування у письмовій формі, самостійні роботи з теми, контрольні роботи за змістовими модулями 1-2, реферати, ІНДЗ, ректорські контрольні роботи.